
[2019-45, 46 i 47-RE](#)

CAUSA 2019-45, 46 i 47-RE

(Badia Morell c/ Comú de la Massana)

Números de registre: 295-2019, 296-2019 i 297-2019. Recursos d'empara

Aute del 9 de setembre del 2019

BOPA núm. 79, del 25 de setembre del 2019

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atesos els escrits presentats i registrats al Tribunal Constitucional, el 25 de juny del 2019, per la representació processal de la Sra. Montserrat Badia Morell, mitjançant els quals interposa els recursos d'empara respectius contra els autes del 30 de maig del 2019, dictats per la Sala Civil Tribunal Superior de Justícia en el marc de les causes 2000063/2018 i 6000072/2018, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en concret dels drets a un procés degut i a obtenir una decisió raonable, motivada, fonamentada en Dret, completa i congruent amb les pretensions de les parts i no arbitrària, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada i que reposi la part recurrent en la plenitud del seu dret mitjançant l'adopció de les mesures necessàries;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Considerant que, d'acord amb l'article 34.3 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, es podrà decidir en qualsevol moment de la tramitació acumular varis assumptes en un de sol per raó d'identitat o semblança d'objecte, el Tribunal Constitucional acorda acumular els recursos d'empara 2019-45-RE, 2019-46-RE i 2019-47-RE.

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Joan Manel Abril Campoy;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 8 de febrer del 2018, la Sra. Montserrat Badia Morell va presentar una demanda de desnonament i de reclamació d'indemnització per danys i perjudicis contra el Comú de la Massana,

pel procediment sumari, en què sol·licitava, entre altres punts, que es declarassin extingits els contractes d'arrendament del giny mecànic telecabina del 14 de novembre de 1997 i del 16 de desembre de 1999 per expiració del termini convingut per les parts contractants (causa 2000072/2018 corresponent al recurs d'empara 2019-47-RE).

El 20 de març del 2018, la Sra. Montserrat Badia Morell va presentar una altra demanda, pel procediment ordinari, en què demanava substancialment el mateix (causa 2000063/2018 corresponents als recursos d'empara 2019-45-RE i 2019-46-RE).

1.2. El Comú de la Massana es va oposar a aquestes demandes formulant una crida en garantia d'un tercer i sol·licitant la suspensió del procediment per existir prejudicialitat civil en la tramitació de l'acció declarativa de domini sobre determinades finques (causa 6000436/2017) que afectaven les demandes esmentades.

1.3. En les seves resolucions respectives, el Tribunal de Batlles va acordar no donar lloc a cap d'aquestes pretensions (autes del 26 d'abril del 2018, del 18 de juny del 2018 i del 20 de juliol del mateix any).

1.4. El Comú de la Massana va formular els recursos d'apel·lació corresponents, i, el 30 de maig del 2019, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar tres autes en què estimava el recurs en relació amb la crida en garantia d'un tercer i estimava parcialment els recursos en relació amb la suspensió dels procediments per prejudicialitat civil fins a la resolució definitiva i ferma de la causa 6000436/2017.

1.5. El 25 de juny del 2019, la representació processal de la Sra. Montserrat Badia Morell va interposar els recursos d'empara respectius contra els autes del 30 de maig del 2019, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia en el marc de les causes 2000063/2018 i 6000072/2018, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en concret dels drets a un procés degut i a obtenir una decisió raonable, motivada, fonamentada en Dret, completa i congruent amb les pretensions de les parts i no arbitrària.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació jurídica de la recurrent

- La representació processal de la Sra. Montserrat Badia Morell ha interposat tres recursos d'empara que es tractaran conjuntament, ja que en aquests impugna tres resolucions de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, en les quals s'accepta la prejudicialitat civil (dues d'elles) i la crida en garantia d'un tercer (tercera resolució), amb idèntica argumentació.

- En el recurs d'empara 2019-45-RE, la recurrent considera que l'aute del 30 de maig del 2019, dictat per la Sala Civil, vulnera el dret a la jurisdicció de l'article 10.1 de la Constitució, en concret, el dret a obtenir de la jurisdicció una resolució raonable, motivada, fonamentada en Dret, completa, congruent i no arbitrària. Assenyala que la vulneració deriva del canvi radical en la jurisprudència constant i reiterada d'aquesta Sala. Exposa que és contradictori que el Comú de la Massana cridi en garantia a un tercer (el seu oncle) quan aquest li ha fet cessió dels seus drets, per la qual cosa aquest no té interès a admetre la crida en garantia, ni aquesta pot generar cap perjudici a aquest tercer. Afegeix que aquest darrer no té legitimació per fer cap cessió per tal com no ostenta cap domini ni cap dret

sobre el giny mecànic, el telecabina i les instal·lacions, ja que l'única propietària és la recurrent.

- El canvi substancial d'orientació de la jurisprudència ha generat indefensió i no es justifica quines són les raons que l'han motivat. Així, s'ha vulnerat el principi d'igualtat formal davant de la llei, perquè es resolen supòsits idèntics de manera contrària pel mateix òrgan judicial i sense motivar el canvi de criteri.

- En els recursos d'empara 2019-46-RE i 2019-47-RE entén que els autes de la Sala Civil, de la mateixa data, lesionen igualment l'article 10.1 de la Constitució, en el seu vessant d'obtenir una resolució raonable, motivada, fonamentada en dret, completa, congruent i no arbitrària. Exposa que s'ha produït un gir radical en la jurisprudència de la Sala Civil respecte de la prejudicialitat civil. Considera que la Sala Civil havia reconegut que la continuïtat de la causa no es compromet ni pot concórrer cosa jutjada, si s'examina la resolució contractual d'un arrendament, perquè la titularitat dominical no va unida a la condició d'arrendador. En efecte, manté que, en consonància amb la jurisprudència civil, la condició d'arrendador es connecta amb la qualitat de posseïdor real i mediat i no amb la titularitat dominical de l'immoble.

Afegeix que la prejudicialitat com a excepció s'ha d'examinar restrictivament i només procediria quan la qüestió plantejada en un procés s'hagi de resoldre prèviament a una altra qüestió sotmesa a un altre procés i quan hi hagi una connexió evident entre les dues qüestions sense que es puguin acumular els processos. Considera que en aquest cas els processos serien acumulables i no procediria l'excepció de prejudicialitat.

- El canvi substancial d'orientació de la jurisprudència ha generat indefensió i no es justifica quines són les raons que l'han motivat. Així, s'ha vulnerat el principi d'igualtat formal davant la llei, ja que es resolen supòsits idèntics de manera contrària pel mateix òrgan judicial i sense motivar el canvi de criteri.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada i que repositi aquesta part en la plenitud del seu dret mitjançant l'adopció de les mesures necessàries.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Civil, en el seu aute del 30 de maig del 2019 (impugnat en la causa 2019-45-RE) recull la doctrina establerta sobre els pressupòsits i la finalitat de la crida en garantia. I en el fonament de dret tercer raona que la recurrent pretén no només l'extinció de les relacions arrendatàries i el retorn de la possessió, sinó també el pagament de les rendes com a única arrendadora i propietària. Afegeix que d'acord amb el *petitum* de la demanda és necessari oferir la possibilitat que l'oncle de la recurrent pugui comparèixer. I, amb posterioritat, entén que caldrà suspendre el tràmit de contesta per la prejudicialitat civil acordada en el rotlle 276/18.

- En els autes de la mateixa data (relatius a les causes 2019-46-RE i 2019-47-RE), en ambdós fonaments de dret tercer, després d'establir la finalitat que cerca la prejudicialitat civil, segons la jurisprudència, compara el *petitum* de la demanda, on se sol·licita l'extinció de les relacions obligatòries derivades dels contractes d'arrendament, però també el retorn de la possessió i el pagament de les rendes com a única arrendadora i propietària. I per això, entén que cal esperar a la resolució d'aquesta controvèrsia per saber si és l'única arrendadora i propietària o és coarrendadora i copropietària.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem; l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic ni absurd i no vulnerin cap dels drets protegits per l'article 10 de la Constitució.

3.2. La recurrent fonamenta el seu recurs en la vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució. En concret, considera que s'ha infringit el dret a obtenir de la jurisdicció una resolució raonable, motivada, fonamentada en Dret, completa, congruent i no arbitrària. Aquesta manca de raonabilitat, de motivació i de fonamentació en Dret derivaria d'un canvi substancial efectuat per la Sala Civil de la seva pròpia jurisprudència, tant respecte de la crida en garantia d'un tercer com de l'excepció de prejudicialitat civil, sense que la Sala Civil hagi justificat aquesta mutació jurisprudencial i que, per tant, infringiria el dret a la igualtat davant la llei.

3.3. Aquest Tribunal Constitucional ha de limitar-se a analitzar si s'ha produït un canvi substancial i mancat de motivació en aquesta jurisprudència, el qual tindria com a conseqüència les vulneracions adduïdes per la recurrent. I l'examen s'ha de cenyir exclusivament a aquest extrem, sense que es pugui valorar si la selecció del dret aplicable i la seva interpretació, portades a terme per la Sala Civil, han estat o no han estat correctes, ja que, segons reiterada jurisprudència d'aquest Tribunal, només s'infringeix el cànon de constitucionalitat quan aquesta selecció i/o interpretació ha esdevingut irraonable, il·lògica o inversemblant.

3.4. De l'estudi dels autes impugnats i de la comparació amb la jurisprudència de la Sala Civil existent respecte de la crida en garantia i de la prejudicialitat civil, no es pot admetre que s'hagi produït cap canvi radical, sinó una adequada aplicació de la jurisprudència ja existent.

Efectivament, la jurisprudència de la Sala Civil (rotlles 124/15, 453/14 i 123/14) concep la crida en garantia com a una institució per afavorir l'economia processal quan existeixen elements de connexió, derivats de la concurrència d'interessos jurídics i/o patrimonials, que motiven la intervenció en el procediment d'una tercera part. Així, la crida en garantia permetrà que el tercer pugui tenir interès en defensar-se amb plenitud d'armes, que la decisió judicial sobre la responsabilitat del cridat pugui produir l'efecte de cosa jutjada i que es reforci en aquest sentit la seguretat jurídica.

3.5. Aleshores, s'analitza que la recurrent no només pretén la resolució de les relacions d'arrendament, sinó també l'extinció d'una servitud, el reton de la possessió i el pagament de les rendes com a única arrendadora i propietària. I com que allò que es discuteix en altres processos és si la recurrent és l'única propietària i arrendadora o bé és copropietària i coarrendadora amb el seu oncle, resulta adequat oferir a aquest la possibilitat de comparèixer en el procediment. És més, la cessió dels drets d'aquest tercer sobre el giny mecànic del telecabina i de les instal·lacions a favor del Comú no resulta contrària amb la crida en garantia, sinó que, com en un procediment previ es discuteix si és titular dominical o no sobre el giny i les instal·lacions, la seva participació, per l'evident connexió que presenta amb l'afer, es troba justificada.

En tot cas, l'apreciació concreta de si concorren o no els pressupòsits per admetre o inadmetre la crida en garantia correspon a la jurisdicció ordinària, sense que la resolució en un sentit o en un altre, en aquest cas, contravingui la jurisprudència establerta, sinó que esdevé una aplicació de la institució al cas concret. I aquesta solució resulta plenament coherent amb les funcions i les finalitats

de la crida en garantia i s'ajusta a la doctrina de la Sala Civil, sense que es pugui apreciar on rau el gir substancial que denuncia la recurrent.

3.6. Pel que fa al canvi jurisprudencial, relatiu a la prejudicialitat civil (recursos 2019-45-RE i 2019-46-RE), aquest Tribunal tampoc el considera procedent.

Com a qüestió prèvia cal advertir que el Tribunal Constitucional no pot examinar si concorren els pressupòsits (caràcter acumulable o no dels procediments) o la interpretació (restrictiva) de la prejudicialitat civil, atès que no es tracta d'una tercera instància, sinó que s'ha de limitar a observar si ha tingut lloc un canvi substancial de la jurisprudència sense motivació.

És cert que la jurisprudència de la Sala Civil ha assenyalat que no concorre la prejudicialitat civil quan en un procés es ventila una resolució contractual a instància de l'arrendador i en un altre la titularitat dominical de l'arrendador, perquè la qualitat d'arrendador es connecta amb la possessió d'un immoble i aquesta pot derivar de situacions diverses a la propietat (usufructuari, superficiari, emfiteuta, titular d'un dret de vol, etc.).

3.7. No obstant això, en el cas concret, en els *petita* de les demandes interposades, la part recurrent no es limita a sol·licitar la resolució de les relacions arrendatàries, sinó també la d'una servitud (rotlle 2019-47) i a demanar el retorn de la possessió i del lloguer en concepte d'única propietària. I al qualificar la seva condició com a propietària plena i única, resulta necessària la resolució del previ procediment on es discuteix l'abast de la seva titularitat dominical, de manera que no ha tingut lloc cap separació de la doctrina jurisprudencial respecte de la prejudicialitat civil.

3.8. De conformitat amb els raonaments precedents, cal concloure que no s'ha produït cap vulneració del dret a la jurisdicció (article 10.1 de la Constitució) en el seu vessant d'obtenir una resolució raonable, motivada, fonamentada en Dret, completa, no arbitrària i congruent, la qual cosa deriva necessàriament en la inadmissió dels recursos d'empara interposats.

Per tot això que s'ha exposat.

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

1. Acordar l'acumulació dels recursos d'empara 2019-45-RE, 2019-46-RE i 2019-47-RE presentats per la representació processal de la Sra. Montserrat Badia Morell.

2. No admetre a tràmit la causa 2019-45, 46 i 47-RE contra els autes del 30 de maig del 2019, dictats respectivament en cada causa per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

3. Notificar aquest aute a la representació processal de la recurrent, a la presidenta de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

4. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal

Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 9 de setembre del 2019.

Dominique Rousseau
President

Josep-D. Guàrdia Canela
Vicepresident

Laurence Burgorgue-Larsen
Magistrada

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat